

Det er almindeligt her i Landet, at Medlemmerne i Brugsforeninger og lignende Selskaber hæfter solidarisk, og det gør ikke en saadan Brugsforening til et Aktieselskab, at der til Sikkerhed for Kreditorerne opsamles en fælles Kapital ved Oplægning af Overskud eller ved Indskud fra Medlemmerne, og det er uden Betydning, hvorledes Overskuddet fordeles; det afgørende Moment er her den solidariske Hæftelse.

Hæfter Medlemmerne ikke solidarisk, kan Selskabet baseres alene paa en af Medlemmerne tilvejebragt fælles Kapital, men Betingelser for ikke at blive et Aktieselskab er da, at Virksomheden strengt holdes indenfor Medlemmernes Kreds, og at Fordelingen af Udbyttet ikke sker i Forhold til Medlemmernes indskudte Kapital, men i Forhold til deres Andel i Selskabets Omsætning.

Naar der i Forslagets § 1, 1ste Stykke, 1ste Punktum, siges, at et Aktieselskab skal være erhvervsdrivende, er hermed ikke sigtet til det næringsretlige, men der afstikkes herved Grænselinien overfor andre Selskaber med begrænset Ansvar, der er baseret paa en sammenskudt Kapital, men med andet Øjemed end at være udbyttegivende, hvorved det paagældende Selskab bliver en selvejende Institution, en Forening eller lignende; et saadant Selskabs eller Forenings Karakter af ikke at være Aktieselskab udelukkes ikke ved, at der er Adgang for Kapitalindskyderne til at faa deres Kapital tilbagebetalt, naar der ikke hertil er knyttet Ret til Udbytte i nogen Form. Saafernt der er Adgang til at oppebære Udbytte, er et saadant Selskab derimod et Aktieselskab og faæder ind under Aktieselskabsloven, uanset om Selskabet ikke benytter Betegnelsen „Aktieselskab“, men en af de andre foran anførte Betegnelser.

Det afgørende Moment for Begrebet „erhvervsdrivende“ er saaledes efter Loven, om Selskabets Formaal er „under hvilken som helst Form at indvinde Udbytte til Fordeling mellem Medlemmerne“, det vil sige, om der er Adgang for disse til at faa Udbytte enten som Aarsudbytte eller paa anden Maade, f. Eks. ved Uddeling af Friaktier eller gennem Naturalydelse, f. Eks. billige Boliger, fælles Brug af Skov, Jorder o. s. v., eller gennem Likvidation. Det vil for en Række Selskabers Vedkommende være ganske normalt, at de ikke vil kunne forventes at give Udbytte i en lang Aarrække, uden at dette dog berøver dem Karakteren af at være erhvervsdrivende, selv om Foretagendet i første Række er startet i en vis almen Interesse uden direkte Vindings Hensigt. Dette gælder f. Eks. Hedeplantage-Selskaber, Udtørrings-Selskaber, Grundudstyknings-Selskaber m. fl. Som en Række Tilfælde udviser, maa saadanne Hedeplantage-Selskaber arbejde i 30—40 Aar, maaske længere Tid, uden at give noget Udbytte, men som de paa vedlagte Liste anførte Eksemplarer viser, kan de derefter fremvise Udbytte og kan saaledes ikke ses under anden Synsvinkel end et almindeligt erhvervsdrivende Aktieselskab.

Et Selskab som „Aktieselskabet til Lammefjordens Tørlægning“, der blev stiftet i 1872, gav aldrig Udbytte, men har senere ved den successive Indbetaling af Afdragene paa Selskabets Prioriteter i Ejendommene paa det tørlagte Areal under Likvidationsform kunnet tilbagebetale saa stor Likvidationsdividende, at de tilbagebetalte Beløb vil dække Kapitalen og en gennemsnitlig Aarsrente af 4—5 pCt. Tilbagebetalingen blev paabegyndt i 1899 og er endnu ikke afsluttet. Lignende Forhold kan f. Eks. ogsaa gøre sig gældende ved Selskaber til Opretelse af Skoler, stiftede af Forældre i Opdragelsesøjemed uden pekuniær Vinding for Øje; Likvidationen af et saadant Selskab er nylig afsluttet med en Overskuds-saldo paa ca. 170 pCt.

Et Selskabs Karakter som erhvervsdrivende udelukkes ikke, fordi det i Vedtægterne er fastsat, at Udbyttet højst maa andrage en vis Procentsats, f. Eks. 4 pCt., eller ved en Bestemmelse om, at der ikke ved Likvidation maa tilbagebetales Aktionærerne mere end den indskudte Kapital med en vis Rente, saaledes at et eventuelt Restoverskud skal tilfalde et eller andet offentligt f. Eks. velgørende Formaal.

De i Aktieselskabsloven af 1917 opstillede Grænsemomenter mellem de forskellige Selskabsarter har i de forløbne Aar vist sig brugbare uden at give Anledning til særlige Tvivlsmaal. Fra tidligere Tid — før Loven af 1917 traadte i Kraft — fandtes en Del Selskaber, der efter deres Vedtægter skulde være gaaet ind under Aktieselskabslovens Bestemmelse, men efter Ændring af Vedtægterne